

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS ŠIAULIŲ APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2024 m. spalio 25 d. Nr. 21RE3-160 (AG3-149/26-2024)
Šiauliai

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Šiaulių apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Giedriaus Jakubėno (posėdžio pirmininkas), Vaidos Jokubauskaitės, Danutės Kulikauskienės (pranešėja), Ramintos Ramanauskienės, Svetlanos Sinkevičienės, sekretoriaujant Ingridai Mačiulienei, dalyvaujant pareiškėjams A.Š. ir E.Š., atsakovės Šiaulių miesto savivaldybės administracijos atstovei J.P.,

Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjų A.Š. ir E.Š. skundą atsakovei Šiaulių miesto savivaldybės administracijai dėl sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

pareiškėjai A.Š. ir E.Š. (toliau – ir Pareiškėjai) 2024 m. rugsėjo 24 d. pateikė Komisijai skundą „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės administracijos miesto ūkio ir aplinkos skyriaus rašto 2024-08 Nr. „SIF-Dėl lietaus vandens nuotekų griovio prie (duomenys neskelbtini)“ (toliau – skundas; b. l. 1-2), kuriuo prašo panaikinti Šiaulių miesto savivaldybės administracijos (toliau – ir Atsakovė arba Administracija) Miesto ūkio ir aplinkos skyriaus 2024 m. rugpjūčio 27 d. sprendimą Nr. (31.7 Mr)SIF-1321 „Dėl lietaus vandens nuotekų griovio prie (duomenys neskelbtini)“ (toliau – Raštas) ir įpareigoti Atsakovę iš naujo išnagrinėti Pareiškėjų prašymus, taip pat atsakyti ir į 2024 m. birželio 5 d. prašymą.

Skunde Pareiškėjai nurodo, kad 2024 m. birželio 5 d. kreipėsi į Šiaulių miesto savivaldybės (toliau – Savivaldybė) Medelyno seniūniją (toliau – Seniūnija), kad būtų sustabdyti lietaus vandens nutekėjimo griovių gilinimo darbai Utenos ir Skuodo gatvių sankryžoje (toliau – Sankryža) ir prie jos esančių gretimų namų. Savo prašymą Pareiškėjai motyvavo tuo, kad lietaus vandens susikaupimas minėtos sankryžos ir šalia jos esančių namų grioviuose yra perteklinis, o nutekėjimas iš jų – ribotas. Pareiškėjai prašė iškviešti atitinkamus pareigūnus iš Savivaldybės ir „aplinkos inžinierius“, kurie pirmiausiai išspręstų lietaus vandens iš griovių nutekėjimo klausimus. Pareiškėjų teigimu, po savaitės atvykę Administracijos atstovai nutarė, kad nieko papildomai spręsti nereikia ir kad griovių gilinimo ir Sankryžos pralaidų valymo darbus reikia tęsti. Anot Pareiškėjų, jiems buvo suteikta informacija, jog jie nukentės, jei „priešinsis“ minėtiems darbams, vykdomiems Savivaldybės žemėje. Nurodo, kad numatyti darbai buvo atlikti ir tuo pačiu metu prasidėjo lietingas laikotarpis. Kaip teigia Pareiškėjai, po kelias valandas trukusių liūčių, Sankryžos grioviai prisipildydavo lietaus vandeniu, kuris per pralaidas atitekėdavo ir iš per kvartalą esančios Bielskio gatvės (teigia turintys tai įrodančią filmuotą medžiagą). Paaiškina, kad buvęs sausros laikotarpis lėmė tai, kad žemė per 2 – 3 dienas kažkiek vandens sugerdavo ir vandens lygis grioviuose kiek sumažėdavo, tačiau minėtas lygis vis tiek išlikdavo aukštas, kadangi grioviai išgilinti labai giliai – iki 1,8 metro, o tai, pasak Pareiškėjų, yra žemiau gruntinio vandens lygio.

Teigia, kad per liūtį Šiauliuose 2024 m. liepos 28 – 29 d. į Sankryžos griovius sutekėjo visas gretimų kvartalo gatvių vanduo, neturėdamas kur nutekėti, veržėsi „per viršų“ į Pareiškėjų ir gretimų namų pusrūsius. Nurodo, kad dėl susidariusios situacijos ir prašydami pagalbos dėl vandens išpumpavimo iš pusrūsių kreipėsi į Seniūniją. Minėtos pagalbos teigia nesulaukę, o tik telefonu gavę įvairių privačių firmų kontaktinę informaciją. Papildomai nurodo, kad dėl patirtų nuostolių užfiksavimo kreipėsi į policiją, tačiau pastaroji neatvyko. Pareiškėjai ir jų kaimynai savarankiškai išsiurbė vandenį iš pusrūsių, tačiau nukentėjo jų pusrūsiuose buvęs turtas.

Pareiškėjai pažymi, kad dabartiniu gyvenamosios vietos adresu gyvena 40 metų, tačiau niekada per didžiausias liūtis tokių potvynių ir apšėmimų nebuvo. Nurodo, kad giliuose grioviuose vanduo niekur nenuteka, todėl per karščius žaliuoja, jame veisiasi mašalai ir uodai, griovių šlaitai apžėlę piktžolėmis. Teigia, kad anksčiau, kol Savivaldybė savo žemėje griovių neišgilino, pastaruosius atsakingai prižiūrėjo patys, tačiau dabar to daryti nebegali dėl jų gylio ir vandens.

Nurodo, kad 2024 m. rugpjūčio 27 d. gavo skundžiamą Raštą, kuriame teigiama, kad grioviai ties (duomenys neskelbtini) ir (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini) yra sutvarkyti, t. y. sutvarkytos 7 pralaidos, pagilinti grioviai. Rašte taip pat teigiama, kad grioviai atlieka paviršinių lietaus nuotekų surinkimo ir sugerdinimo funkcijas.

Pareiškėjai kategoriškai nesutinka su Raštu. Savo nesutikimą argumentuoja tuo, kad Rašte nepaaiškinta, kokių tikslu atlikti minėti griovių gilinimo ir pralaidų valymo darbai. Pateikia savo prielaidas ir samprotavimus dėl atliktų darbų tikslo. Nesutinka ir su Rašto teiginiu dėl vandens gerdinimo funkcijos, kadangi tai neatitinka faktinės Pareiškėjų situacijos – po atliktų darbų grioviai padaryti per gilūs, t. y. siekia gruntinius vandenis, todėl lietaus vanduo iš griovių visai nenuteka. Pareiškėjai išreiškia nuogąstavimus dėl liūčių padarinių ateityje.

Atsakovė atsiliepime nesutinka su Pareiškėjų skundu ir prašo jį atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime (b. l. 23-25) Atsakovė pirmiausiai pateikia faktines ginčo aplinkybes. Nurodo, kad Administracijos Miesto ūkio ir aplinkos skyriaus Infrastruktūros poskyryje 2024 m. birželio 5 d. gautas Seniūnijos 2024 m. birželio 5 d. raštas Nr. MS-96 „Dėl Lietaus nuotekų griovio gilinimo darbų prie (duomenys neskelbtini)“. Minėtame rašte buvo nurodyta, kad 2024 m. birželio 5 d. gautas (duomenys neskelbtini), gyventojų prašymas Nr. MG-54 dėl skubaus sureagavimo sustabdyti lietaus vandens nuotekų griovio gilinimo darbus prie (duomenys neskelbtini), iki kol jie bus supažindinti su projektu, kur nutekės lietaus vanduo iš jų griovio. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) 11 straipsnio 4 punktu, raštas persiųstas Atsakovei kartu su prašymu padėti išspręsti situaciją. Pareiškėjai prašė sustabdyti lietaus vandens nuotekų darbus, pateikti nutekėjimo kryptį, kitas detales bei pateikti projektą, dokumentaciją, kuriuose būtų nurodyta, kur nutekės vanduo. Prašyme Nr. 1 buvo nurodyta, kad Pareiškėjų nuosavybės lokacija yra kampe ir dabartinis kanalas yra žemiausiame taške visame kvartale, kad drenažas yra labai giliai nustumęs, Pareiškėjų zonos ribose vanduo stovi vietoje, semia rūšį, todėl Pareiškėjai negali naudoti kieto kuro katilų. Prašyme Nr. 1 taip pat nurodyta, kad 2024 m. gegužės 29 d. buvo atvykę Atsakovės samdyti darbuotojai, „ir nustatė žemiausią lygį mūsų valdoje“, taip pat Pareiškėjai nurodė, kad paaiškinimo, kur vanduo teka, nėra.

Atsakovė nurodo, kad Administracijos atsakingas skyrius 2024 m. birželio 21 d. raštu Nr. (31.7 Mr)SIF-918 „Dėl lietaus vandens nuotekų griovio gilinimo darbų prie (duomenys neskelbtini)“ (toliau – Atsakymas) atsakė į Pareiškėjų Prašymą Nr. 1, informuodamas, kad griovių, skirtų paviršiniam lietaus nuotekų surinkimui, tvarkymui projekto rengti nereikia. Atsakymu Nr. 1 Pareiškėjai informuoti apie atliktus darbus – sutvarkyti grioviai, esantys ties (duomenys neskelbtini) ir 42, (duomenys neskelbtini), 2, 3 ir 4, t. y. išvalytos septynios pralaidos ir atlikti griovių gilinimo darbai. Minėtu raštu Pareiškėjai papildomai informuoti, kad Administracija gavo pranešimą iš Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos (toliau – VTPSI) apie užverstą griovį prie žemės sklypo, adresu (duomenys neskelbtini), kuris skirtas vandens nutekėjimui, kad patikrinimo metu užfiksuota, kad visas griovys užverstas gruntu, nors projekto sprendiniuose griovį numatyta išsaugoti, bei griovyje įrengta betoninė konstrukcija. Statybos metu užpylus esamą griovį bei jo vietoje įrengus betono konstrukcijas, sugadintas gatvės statinys bei esama atvira paviršinių nuotekų

surinkimo sistema. Atsakymu Pareiškėjams paaiškinta, kad (duomenys neskelbtini) valdos savininkui yra išsiųstas reikalavimas Skuodo gatvės sklypo/ statinio ribose pašalinti nelegalios statybos padarinius t. y. betonines konstrukcijas ir piltinį gruntą, atstatant griovį į buvusią padėtį, įsirengiant nuovažą pagal suderintą projektą.

Atsakovė atkreipia dėmesį, kad Atsakyme, be kita ko, buvo nurodyta jo apskundimo tvarka, tačiau Pareiškėjai per įstatymo numatytą terminą (per vieną mėnesį) skundo dėl Atsakymo nepateikė.

Perteikia Pareiškėjų 2024 m. liepos 29 d. Seniūnijai pateikto prašymo „Dėl griovio, vandens drenažinių sistemų užpylimo“ (toliau – Prašymas Nr. 2) turinį – Pareiškėjai prašė sutvarkyti griovį, kuris buvo iškastas prieš 2024 m. birželio 5 d. Prašyme Nr. 2 taip pat nurodyta, kad griovys ir nuotekos nefunkcionuoja, vanduo lietaus atvejais niekur nenuteka, griovys yra labai gilus, tokio gylio griovio nėra visame Medelyne, kad vanduo suteka iš Bielskio ir kitų gatvių į šį iškastą šulinį, 2024 m. liepos 29 d. Pareiškėjų rūšys buvo užpiltas, sugadintas asmens turtas, grindys, durys, baldai.

Atsakovė nurodo, kad Seniūnija 2024 m. liepos 29 d. raštu Nr. MS-149 „Dėl prašymo persiuntimo (duomenys neskelbtini)“ pagal kompetenciją persiuntė Pareiškėjų Prašymą Nr. 2, Administracijos Miesto ūkio ir aplinkos skyriui Infrastruktūros poskyriui.

Pasak Atsakovės, Administracijos atsakingas poskyris, reaguodamas į Pareiškėjų Prašymą Nr. 2, parengė Raštą, pakartotinai informavo, kad grioviai, esantys ties (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini), yra sutvarkyti: išvalytos septynios pralaidos ir atlikti griovių gilinimo darbai. Rašte paaiškinta, kad teisės aktai reglamentuoja minimalius griovių geometrinius parametrus, kad grioviai atliktų jiems skirtą funkciją, o maksimalūs parametrai nereglamentuojami; taip pat kad grioviai atlieka paviršinių lietaus nuotekų surinkimo (nuo gatvių ir jų elementų) ir sugerdinimo funkciją.

Atsakovė apibendrina Pareiškėjų skundo turinį – Pareiškėjai iš esmės nesutinka su atliktais darbais (7 perlaidų išvalymu ir griovių gilinimu) prie (duomenys neskelbtini), Sankryžoje, kurie, Pareiškėjų vertinimu, atlikti nepasirengus ir neįsiklausius į vietos gyventojų nuomones. Atsakovės manymu, Pareiškėjai nori žinoti: 1) kaip Savivaldybė planuoja padėti minimos vietos gyventojams apsaugoti nuo nuolat gresiančių per rudens sezoną ir liūtis potvynių pavojaus; 2) kaip Savivaldybė galvoja atlyginti Pareiškėjams ir jų kaimynams per potvynį patirtus nuostolius; 3) kaip planuojama panaikinti vandens telkinius prie Pareiškėjų namo bei juose besiveisiančius vabzdžius; 4) kaip Savivaldybė planuoja įgyvendinti Medelyno rajono lietaus nuotekų surinkimo ir nudrenavimo problemą, kad tokie potvyniai daugiau nesikartotų.

Atsakovė atkreipia dėmesį, kad Pareiškėjai prašo Komisijos įpareigoti Atsakovę išnagrinėti Prašymą Nr. 1, tačiau, atsižvelgiant į tai, kad Atsakymas per nustatytą terminą apskūstas nebuvo, Atsakovė preziumuoja, kad toks reikalavimas yra nepagrįstas ir atmestinas, nes praleistas apskundimo terminas ir neprašoma atnaujinti termino skundai paduoti.

Akcentuoja, kad Raštas buvo teiktas gavus Pareiškėjų Prašymą Nr. 2.

Dėl Pareiškėjų prašymo sutvarkyti griovį, kuris buvo iškastas 2024 m. birželio 5 d., Atsakovė pažymi, kad Pareiškėjams pakartotinai buvo paaiškinta, kad grioviai, esantys ties (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini) yra sutvarkyti: išvalytos septynios pralaidos ir atlikti griovių gilinimo darbai. Atsakovė teigia, kad buvo atliktas ne naujo griovio iškasimas 2024 m. birželio 5 d., kaip bando parodyti Pareiškėjai, o būtinieji griovių ir pralaidų valymo darbai dėl pralaidų užsikimšimo.

Atsakovė pateikia paaiškinimą, kad grioviai yra kelio sudedamieji elementai, skirti surinkti ir sugerdinti lietaus paviršinį vandenį, todėl Atsakovė negalinti sutikti su Pareiškėjų teiginiu, kad minėtoje vietoje yra vandens telkiniai, kadangi tai yra grioviai, skirti paviršinio vandens surinkimui.

Pateikia ginčui aktualius sąvokų apibrėžimus pagal atitinkamas Lietuvos Respublikos kelių įstatymo (toliau – Kelių įstatymas) nuostatas: kelio (2 straipsnio 5 dalis), kelio priežiūros (2 straipsnio 10 dalis), kelio savininko (2 straipsnio 12 dalis), kelio statinio (2 straipsnio 13 dalis). Daro išvadą, kad kelio grioviai yra kelio elementai, pralaidos priskiriamos kelio statiniams, kurias turi prižiūrėti jų savininkai įstatymų nustatyta tvarka. Paaiškina, kad pagal Kelių įstatymo 5 straipsnio 7 dalį, gatvių, kurios nėra valstybinės reikšmės kelių taša, projektavimo, tiesimo, rekonstravimo, taisymo (remonto) ir priežiūros darbus organizuoja ir užsakovo funkcijas atlieka savivaldybės.

Nurodo, kad šio ginčo atveju, už Medelyno mikrorajono kelių ir gatvių priežiūrą yra atsakinga jų savininkė – Savivaldybė. Pasak Atsakovės, griovių tvarkymas atliekamas pagal faktinį poreikį, vadovaujantis teisės aktais. Šiaulių mieste nėra registruotų melioracijos griovių, o esantys grioviai yra gatvės statinio sudedamoji dalis, kuri skirta surinkti paviršinį vandenį nuo teritorijų.

Taip pat pažymi, kad savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas yra savarankiška savivaldybių funkcija pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 32 punktą. Dėsto savarankiškųjų savivaldybės funkcijų įgyvendinimo esmę ir principus. Apibendrinama nurodo, kad Administracijos direktoriui yra suteikta teisė spręsti eismo organizavimo klausimus miestų ir kaimų gyvenamosiose vietovėse, vietinės reikšmės keliuose, o gatvių ir kelių priežiūra yra vykdoma atsižvelgiant į tuo metu turimas lėšas, poreikį ir naudingumą visuomenei.

Pateikia Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išaiškinimus dėl viešojo intereso reikšmės ir turinio bei aktualią praktiką aptariamam aspektu (Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2010 m. birželio 17 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-350/2010; 2009 m. lapkričio 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-505/2009; 2005 m. rugsėjo 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-416/2005).

Atsakovė nurodo, kad Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija 2008 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1-11/3-3 „Dėl kelių techninio reglamento KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“ patvirtinimo“ yra patvirtinusi Kelių techninį reglamentą KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“ (toliau – Kelių reglamentas). Paaškina, kad šis teisės aktas reglamentuoja minimalius griovių geometrinius parametrus, kad grioviai atliktų jiems skirtą funkciją, maksimalūs parametrai – nereglamentuojami. Konstatuoja, kad esami grioviai yra pakankamo gylio atlikti paviršinio vandens sugerdinimo funkcijai.

Pateikia Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktiką dėl viešojo administravimo subjektų pareigos veikti tik įstatymo jiems suteiktų įgaliojimų ribose (2009 m. lapkričio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A662-906/2009, 2010 m. spalio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A756-1229/2010). Pažymi, kad Atsakovė savo veikloje privalo vykdyti pagrindinių vietos savivaldos principų reikalavimus, t. y. Savivaldybės veikla ir visais jos veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, būti aiškūs ir suprantami Savivaldybės gyventojams, kurie tuo domisi, jiems sudaromos sąlygos gauti paaiškinimus, kas ir kodėl daroma. Savivaldybė, gavusi prašymą, turi jį išnagrinėti pagal jo turinį, patikrinti nurodytas aplinkybes bei laikydamosi išsamumo principo reikalavimų, t. y. į prašymą, skundą turėjo atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydama visas jų nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindama jo turinį.

Paaškina, kad Atsakovė, vykdydama savarankišką savivaldybių funkciją – savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūrą, taisymą, tiesimą ir saugaus eismo organizavimą, prižiūri miesto gatves, įskaitant ir Medelyno mikrorajono. Nurodo, kad atsižvelgiant į tai, jog Medelyno mikrorajone paviršinio vandens surinkimas įgyvendintas atvira griovių sistema, bus atliekamas griovių stebėjimas (duomenys neskelbtini) gatvių sankirtoje bei pagal atsiradusį poreikį bus valomi paviršinio vandens surinkimo grioviai.

Atsakovė nesutinka su Pareiškėjų teiginiais, kad minimuose grioviuose nuolat laikosi vanduo, kad perlaidų ir griovių išvalymas sąlygojo vandens atsiradimą Pareiškėjų namo rūsyje. Atsakovės nuomone, situacija yra netgi priešinga – atlikti darbai pagerino vandens pralaidumą esamuose grioviuose. Atsakovė laiko akivaizdžiu faktą, kad po lietaus, tam tikrą laiką grioviuose gali būti tam tikras kiekis vandens. Kalbant apie stichines liūtis, pažymi, kad lietaus surinkimo sistemos nėra pritaikytos retai pasitaikantiems stichiniams vandens iškritimo kiekiams, kokie ir buvo fiksuoti 2024 m. liepos 28 – 29 d. visoje Lietuvos teritorijoje.

Atsakovė akcentuoja, kad į bylą jos pateiktos „Google Maps“ viešai skelbiamos ginčo vietos nuotraukos ir Atsakovės specialistų nuotraukos yra skirtos įvertinti Pareiškėjų teiginių pagrįstumą, dėl ginčo vietoje stūksančių nuolatinių vandens telkinių.

Pažymi, kad vadovaujantis Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2018 m. spalio 4 d. sprendimu Nr. T-346 „Dėl Šiaulių miesto paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano patvirtinimo ir pripažinimo Šiaulių miesto savivaldybės bendrojo plano sudedamąja dalimi“,

paviršinių centralizuotų nuotekų plėtra Utenos g., Skuodo g. nenumatyta, todėl Pareiškėjų minimoje teritorijoje lieka paviršinio vandens tvarkymo būdas – atvira griovių sistema.

Atsakovė laikosi pozicijos, kad pagal savo kompetenciją įvykdė pareigą ir, atsižvelgusi į Pareiškėjų Prašymo Nr. 2 turinį, vertindama ir Atsakovės pateikto Atsakymo turinį, pateikė Pareiškėjams tinkamą, motyvuotą atsakymą – Raštą. Pažymi, kad nors viešojo administravimo subjektas bet koku būdu gavęs informaciją apie galbūt padarytus pažeidimus, pagal savo kompetenciją turi patikrinti tokią informaciją, ją įvertinti ir reaguoti į ją nuostatų bei kitų teisės aktų nustatytu būdu (LVAT praktika), tačiau tai nereiškia, kad VAI, kitų šiam ginčui aktualių teisės aktų taikymo požiūriu, atsakovas privalo veikti taip, kaip to prašo besikreipiantys į juos asmenys. Taip pat pozicionuoja, kad jei pareiškėjo netenkina skundžiamame atsakyme išdėstytos faktinės aplinkybės ir argumentai, tai nėra pagrindas pripažinti, jog pats atsakymas yra nemotyvuotas ir neteisėtas bei neatitinkantis VAI nuostatų.

Papildomai pažymi, kad Atsakovė, vykdydama savarankiškąją savivaldybės funkciją – kelių priežiūrą, priimdama kiekvieną sprendimą neturi klausti asmenų, kaip jie pageidautų, kad būtų prižiūrima/ tvarkoma gatvė, kelias ar šiuo atveju – griovys.

Skundas tenkintinas iš dalies, dalyje byla nutrauktina.

Šioje byloje ginčas kilo dėl Šiaulių miesto savivaldybės administracijos (minėta, Atsakovė arba Administracija) 2024 m. rugpjūčio 27 d. rašto Nr. (31.7 Mr)SIF-1321 „Dėl lietaus vandens nuotekų griovio prie (duomenys neskelbtini)“ (minėta, Raštas; b. l. 9 – 10) teisėtumo ir įpareigojimo Atsakovei nustatymo.

Byloje nustatyta, kad Pareiškėjai 2024 m. birželio 5 d. raštu (minėta, Prašymas Nr. 1; b. l. 3 – 4) kreipėsi į Medelyno seniūniją (minėta, Seniūnija), kad būtų sustabdyti lietaus vandens nutekėjimo griovių gilinimo darbai Utenos ir Skuodo gatvių sankryžoje (minėta, Sankryža) ir prie jos esančių gretimų namų. Pareiškėjai taip pat prašė pateikti vykdomų darbų projektą. Seniūnija Prašymą Nr. 1 pagal kompetenciją persiuntė Atsakovei.

Atsakovė 2024 m. birželio 21 d. raštu Nr. (31.7 Mr)SIF-918 „Dėl lietaus vandens nuotekų griovio gilinimo darbų prie (duomenys neskelbtini)“ (minėta, Atsakymas; b. l. 22 – 23) atsakė į Pareiškėjų Prašymą Nr. 1: paaiškino, kad griovių, skirtų paviršiniam lietaus nuotekų surinkimui, tvarkymui projekto rengti nereikia, informavo apie atliktus darbus (sutvarkyti grioviai, esantys ties (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini), t. y. išvalytos septynios pralaidos ir atlikti griovių gilinimo darbai) bei VTPSI nustatytą pažeidimą (užverstą griovį) prie žemės sklypo adresu (duomenys neskelbtini) ir dėl šio pažeidimo taikytas priemones.

Pareiškėjai 2024 m. liepos 29 d. raštu „Dėl griovio, vandens drenažinių sistemų užpylimo“ (minėta, Prašymas Nr. 2, b. l. 5) pakartotinai kreipėsi į Seniūniją. Seniūnija Prašymą Nr. 2 pagal kompetenciją persiuntė Atsakovei.

Atsakovė, atsakydama į Prašymą Nr. 2, pateikė Pareiškėjams Raštą, kuriame pakartojo informaciją apie atliktus griovių tvarkymo darbus bei paaiškino, kad „teisės aktai reglamentuoja minimalius griovių geometrijos parametrus, kad grioviai atliktų jiems skirtą funkciją, maksimalūs parametrai neregamentuojami <...> grioviai atlieka paviršinių lietaus nuotekų surinkimo (nuo gatvių ir jų elementų) ir sugerdinimo funkciją“. Pareiškėjai su Raštu nesutinka, prašo jį panaikinti ir įpareigoti Administraciją Prašymą Nr. 1 bei Prašymą Nr. 2 išnagrinėti iš naujo.

Šioje byloje kilusiam ginčui aktualūs Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (minėta, VAI), Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas (toliau – VSI), Lietuvos Respublikos geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo įstatymas (toliau – GVNTĮ), Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (aktuali redakcija, galiojanti nuo 2022 m. rugsėjo 3 d., toliau – ir Taisyklės),

Pirmiausia šios bylos kontekste paminėtina, kad dėl iš esmės analogiškų aplinkybių Pareiškėjai į Atsakovę kreipėsi jau antrą kartą. Prašymu Nr. 1 Pareiškėjai Administracijos prašė sustabdyti lietaus vandens nutekėjimo griovių gilinimo darbus Sankryžoje bei pateikti vykdomų darbų projektą. Kaip matyti iš į bylą pateikto Administracijos Atsakymo, darbai Sankryžoje buvo

užbaigti, darbų projektas Pareiškėjams neteiktas, motyvuojant tuo, kad griovių, skirtų paviršiniam lietaus nuotekų surinkimui, tvarkymui projekto rengti nereikia, taip pat Pareiškėjai informuoti apie VTPSĮ fiksuotą pažeidimą (užverstą griovį) prie žemės sklypo, adresu (duomenys neskelbtini). Bylos duomenimis nustatyta, kad Atsakymo Pareiškėjai neskundė, tačiau skunde Komisijos prašo įpareigoti Atsakovę pakartotinai išnagrinėti jų Prašymą Nr. 1. Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo (toliau – ir IAGNTĮ) 20 straipsnio 2 dalies 6 punkte nustatyta, kad administracinių ginčų komisija priima sprendimą nutraukti bylą, jeigu paaiškėja, kad skundas (prašymas) buvo priimtas praleidus nustatytus jo padavimo terminus ir pareiškėjas neprašė termino atnaujinti. Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes ir vadovaujantis paminėtomis IAGNTĮ nuostatomis, Komisija konstatuoja, kad Pareiškėjai yra praleidę Atsakovės Atsakymo apskundimo terminą, teikdami šioje byloje skundą neprašė praleisto termino atnaujinti, todėl šioje dalyje byla nutrauktina.

Prašymu Nr. 2 Pareiškėjai prašė Administracijos sutvarkyti minėtą griovį, teigdami, kad griovys yra per gilus, dėl to nefunkcionuoja. Pasak Pareiškėjų, į griovį suteka vanduo iš V.B. bei kitų aplinkinių gatvių, susikaupęs jame lietaus vanduo niekur nenuiteka ir dėl to po 2024 m. liepos 28 d. vykusios liūtis buvo visiškai užpiltas Pareiškėjų rūsys ir sugadintas ten buvęs turtas. Taigi, Pareiškėjai į Atsakovę – viešojo administravimo subjektą – kreipėsi dėl jų pažeistos teisės (intereso) gynimo, aiškiai įvardino aplinkybes, sąlygojančias jų teisių (įstatymų saugomų interesų) pažeidimą, ir suformulavo reikalavimus, pagal savo esmę kylančius iš savivaldybės savarankiškosios funkcijos – nuotekų tvarkymo.

Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles (VAĮ 11 straipsnio 1 dalis). Šių kreipimūsi nagrinėjimo tvarką reglamentuoja Taisyklės, kurių 35 punkte numatyta, kad prašymus ar skundus institucijos nagrinėja ir į juos atsako pagal teisės aktais joms nustatytą kompetenciją. Tačiau tiek iš Atsakovės Rašto, tiek iš į bylą pateiktos medžiagos matyti, jog Atsakovė, nagrinėdama Pareiškėjų Prašymą Nr. 2 iš esmės jokių veiksmų neatliko ir Raštu neinformavo Pareiškėjų, ar yra (arba bus) atliekami griovių tvarkymo darbai, ar bus užtikrinta, kad grioviai tinkamai funkcionuotų, nepaaiškino, kokie teisės aktai ir kaip reglamentuoja tokių griovių įrengimo ir priežiūros darbus. Rašte deklaruota, kad „grioviai atlieka paviršinių lietaus nuotekų surinkimo (nuo gatvių ir jų elementų) ir sugerdinimo funkciją“ – iš šio teiginio neaišku ne tik kaip Atsakovė šiuos duomenis nustatė, kokios faktinės aplinkybės tai patvirtina, bet ir negalima suprasti, ar kalbama apie visus griovius apskritai, ar apie griovius prie Pareiškėjų namų.

Atsakovė į bylą pateikė informaciją, kad VPSTĮ nustatė pažeidimą (užverstą griovį) prie žemės sklypo, adresu (duomenys neskelbtini). Šie duomenys buvo pateikti ir Pareiškėjams, atsakant į jų Prašymą Nr. 1, tačiau nei Atsakyme, nei Rašte, nei Atsiliepime, nei bylą nagrinėjant Komisijos posėdžio metu Atsakovė nenurodė, kada šis pažeidimas užfiksuotas, koks terminas nustatytas jam pašalinti, taip pat nepaaiškino, kaip šis pažeidimas yra susijęs su Pareiškėjų prašymais, t. y., ar pašalinus nustatytą pažeidimą Pareiškėjų Prašymas Nr. 2 bus įvykdytas, ar bus išspręsta Pareiškėjų prašoma spręsti problema – ar grioviai bus sutvarkyti ir funkcionuos tinkamai, ar vanduo juose nesikaups ir nebus grėsmės Pareiškėjų turtui.

Posėdžio metu Atsakovės atstovė negalėjo nurodyti faktinio bei teisinio pagrindo dėl darbų Sankryžoje iniciatyvos ir vykdymo, tik paaiškino, kad Administracijos specialistai, reaguodami į iš VPSTĮ gautą informaciją apie užpiltą griovį prie žemės sklypo, adresu (duomenys neskelbtini), apžiūrėjo teritoriją ir sprendė dėl būtinybės atlikti darbus Sankryžoje. Atsakovės atstovė nurodė, kad darbus atliko rangovas, kurio paslaugos įsigytos laikantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatų. Su atsiliepimu Atsakovės pateiktos Sankryžos bei griovių nuotraukos iš Google maps ginčui yra neaktualios, kadangi jos yra istorinės, o pateiktos „faktinės“ nuotraukos (taip jas įvardija Atsakovė atsiliepime) neturi įrodomosios reikšmės, kadangi iš šių nuotraukų negalima nustatyti, kada ir kokioje teritorijoje jos padarytos.

Atsakovė atsiliepime teigia, kad vykdydama vieną iš savarankiškųjų savivaldybių funkcijų, numatytų VSĮ 6 straipsnio 1 dalies 32 punkte – gatvių priežiūrą – griovius tvarko pagal faktinį poreikį, vadovaujantis teisės aktais bei nurodo, kad jos veiksmai atitinka Kelių techninio reglamento KTR

1.01:2008 „Automobilių keliai“ (toliau – Kelių reglamentas), patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1-11/3-3 (aktuali redakcija, galiojanti nuo 2022 m. rugsėjo 29 d.), kuris „reglamentuoja minimalius griovių geometrinius parametrus, kad grioviai atliktų jiems skirtą funkciją, maksimalūs parametrai – nereglamentuojami“, reikalavimus.

Kelių reglamento 1 punkte nurodoma, kad šis reglamentas nustato visų nuosavybės formų kelių už gyvenamųjų vietovių ribų tiesimo, rekonstravimo ir remonto projektavimo techninius reikalavimus. Vadinasi, ginčo santykiui Kelių reglamentas netaikytinas, o Atsakovė neturėjo teisės juo remtis, nagrinėdama Pareiškėjų prašymą Nr. 2, taip pat neturėjo teisės planuoti ir vykdyti darbų Sankryžoje, remdamasi Kelių reglamento nuostatomis.

Nors Atsakovė laikosi pozicijos, kad darbai sankryžoje atlikti vykdant gatvių priežiūros funkciją, pažymėtina, kad Statybos techniniame reglamente STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. D1-933 „Dėl Statybos techninio reglamento STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“ patvirtinimo“ nustatančiame automobilių stovėjimo vietų, visų nuosavybės formų gatvių ir vietinės reikšmės kelių tiesimo, rekonstravimo ir remonto projektavimo techninius reikalavimus (1 punktas), nėra nurodyti techniniai reikalavimai paviršinių nuotekų surinkimo grioviams.

Iš skundžiamo Rašto matyti, kad Atsakovė, nagrinėdama Pareiškėjų Prašymą Nr. 2 bei priimdama sprendimą, nevertino teisės aktų, reglamentuojančių paviršinių nuotekų tvarkymą, reikalavimų, netyrė Pareiškėjų nurodytų aplinkybių, Rašte neatsakė į Prašyme Nr. 2 suformuluotą reikalavimą sutvarkyti griovį, taigi, nesilaikė VAĮ 3 straipsnio 1 dalies 5 punkte įtvirtinto išsamumo principo ir neatsakė į Prašymą Nr. 2 aiškiai ir argumentuotai, nenurodė visų šio prašymo nagrinėjimui įtakos turėjusių aplinkybių ir konkrečių teisės aktų nuostatų, kuriomis rėmėsi vertindama prašymo turinį.

Pagal LVAT suformuotą praktiką (žr., pvz., 2015 m. sausio 15 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A-36-662/2015, 2020 m. lapkričio 11 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. eA-2984-662/2020) viešojo administravimo subjektas savo sprendimą privalo grįsti tik tinkamais, patikimais, teisėtu būdu, procesiškai tinkamai įformintais duomenų šaltiniais ir / ar įrodymais, kurie nekeltų jokių abejonių dėl dokumentuose pateiktų duomenų tikslumo ir patikimumo.

Bylos kontekste taip pat pažymėtina, kad pareiga imtis aktyvių veiksmų, padėti, elgtis rūpestingai ir atidžiai yra vienas iš gero administravimo principo imperatyvų (LVAT 2016 m. birželio 1 d. praktikos, taikant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo normas, apibendrinimas), o tokie viešojo administravimo institucijos veiksmai, kai nesiremiamą gero administravimo principu siekiant padėti besikreipiančiam asmeniui įgyvendinti jo teises, o formaliai ir biurokратиškai vykdomos viešojo administravimo funkcijos, pripažintini neteisėtais (žr. 2015 m. birželio 25 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-2150-492/2015). Byloje nepateikta jokių įrodymų, kad Atsakovė, nagrinėdama Pareiškėjų Prašymą Nr. 2, atliko aktyvius veiksmus – nėra duomenų, kad Atsakovės atstovai apžiūrėjo Sankryžą, tyrė Pareiškėjų nurodytas aplinkybes, vertino ginčo santykį reglamentuojančias teisės normas ir ieškojo realių Pareiškėjų nurodytos problemos sprendimo būdų.

Komisija, atsižvelgusi į byloje nustatytas aplinkybes, ginčo klausimą reglamentuojančius teisės aktus, daro išvadą, kad ginčijamas Raštas nepakankamai motyvuotas, jame nenurodytos visos sprendimo priėmimui įtakos turėjusios aplinkybės, o tai reiškia, kad Raštas priimtas pažeidžiant VAĮ 3 straipsnio 1 dalies 5 punkte įtvirtintą išsamumo principą, jame nėra pagal VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5 bei 6 punktus privalomų turinio elementų. Esant šioms neatitiktims, konstatuotina, kad Pareiškėjų prašymą Nr. 2 Atsakovė išnagrinėjo nusižengdama VAĮ reikalavimams bei gero administravimo principui, kurio laikytis visus viešojo administravimo subjektus įpareigoja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalies nuostatos, todėl Sprendimas naikintinas, o Atsakovė įpareigotina iš naujo išnagrinėti Pareiškėjų 2024 m. liepos 29 d. pateiktą prašymą ir priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Kiti Atsakovės atsiliepime nurodyti argumentai, konstatavus, kad Atsakovė ginčo santykiui taikė netinkamą teisės aktą, Komisijos vertinimu, nėra aktualūs sprendžiant šią administracinę bylą ir niekaip nekeičia šiame sprendime padarytų išvadų, todėl Komisija jų šiame sprendime detaliau

neaptarinėja. Šiame kontekste paminėtina, kad Europos Žmogaus Teisių Teismo ir LVAT praktikoje ne kartą pažymėta, jog teismo pareiga pagrįsti priimtą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliam atsakymui į kiekvieną argumentą (EŽTT 1994-04-19 sprendimas Van de Hurk prieš Olandiją; 1997-12-19 sprendimas Helle prieš Suomiją; 2011 m. lapkričio 14 d. LVAT administracinė byla Nr. A261-3555/2011).

Pažymėtina, jog administracinio akto priėmimas ginčo situacijoje yra išimtinai viešojo administravimo subjekto prerogatyva, todėl Komisija, įpareigodama Atsakovę priimti naują sprendimą, neturi teisinio pagrindo nurodyti Atsakovei, kokį sprendimą ji turėtų priimti. Atsakovei priėmus sprendimą, Pareiškėjams neužkertamas kelias vėl kreiptis į Komisiją, jeigu priimtas sprendimas jų netenkina.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktais, 2 dalies 6 punktu, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjų A.Š. ir E.Š. skundą tenkinti iš dalies.

Panaikinti Šiaulių miesto savivaldybės administracijos 2024 m. rugpjūčio 27 d. raštą Nr. (31.7 Mr)SIF-1321 „Dėl lietaus vandens nuotekų griovio prie (duomenys neskelbtini)“ ir įpareigoti atsakovę per 20 darbo dienų nuo Komisijos sprendimo įsiteisėjimo priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Bylą dalyje dėl skundo reikalavimo įpareigoti Šiaulių miesto savivaldybės administraciją iš naujo išnagrinėti A.Š. ir E.Š. 2024 m. birželio 5 d. prašymą nutraukti, paaiškėjus, kad skundas dėl Šiaulių miesto savivaldybės administracijos 2024 m. birželio 21 d. rašto Nr. (31.7 Mr)SIF-918 „Dėl lietaus vandens nuotekų griovio gilavimo darbų prie (duomenys neskelbtini)“ buvo paduotas praleidus įstatymu nustatytus jo padavimo terminus ir pareiškėjai neprašė termino atnaujinti.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo jo priėmimo dienos bylos šalys gali skusti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkas

Giedrius Jakubėnas

Komisijos narės

Vaida Jokubauskaitė

Danutė Kulikauskienė

Svetlana Sinkevičienė

Raminta Ramanauskienė